

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528) www.economy.nayka.com.ua | № 12, 2018 | 27.12.2018 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2018.12.2](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.12.2)

УДК 303:379.85(311)

*Г. Я. Дутка,
д. п. н., професор, проректор з навчально-методичної та виховної роботи,
Львівський інститут економіки і туризму, м. Львів
Л. І. Гальків,
д. е. н., професор, професор кафедри менеджменту організацій,
НУ «Львівська політехніка, м. Львів
Б. Б. Козак,
студентка, Львівський інститут економіки і туризму, м. Львів*

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПРОБЛЕМ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ: СТАТИСТИЧНА БІБЛІОГРАФІЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ

*H. Ya. Dutka
Doctor of Science in Pedagogics, Professor, Prorector for the educational,
methodical and pedagogical work, Lviv Institute of Economics and Tourism, Lviv
L. I. Halkiv
Doctor of Science in Economics, Professor, Professor of the Department of Management of
Organizations of Lviv Polytechnic National University, Lviv
B. B. Kozak
Student, Lviv Institute of Economics and Tourism, Lviv*

SCIENTIFIC RESEARCH ON INTERNATIONAL TOURISM PROBLEMS: STATISTICAL BIBLIOGRAPHY OF SCIENTIFIC PAPERS

У статті подано результати аналізування наукових досліджень міжнародного туризму. Інформаційною базою дослідження послуговував масив наукових статей, представлений на офіційному сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Виявлено домінування наукових досліджень, які присвячені проблемам та перспективам розвитку міжнародного туризму; чинникам впливу на міжнародний туризм; соціально-економічному значенню міжнародного туризму; контексту сталого розвитку міжнародного туризму та його забезпечення від терористичних атак. Результати аналізування структури досліджуваного масиву наукових статей виявили міждисциплінарний характер наукової тематики міжнародного туризму. Найбільша частка припадає на суспільні науки. Засобами моделювання доведено існування висхідної динаміки кількості наукових статей та перспективність подальших досліджень міжнародного туризму.

The development of science is realized in the form of published and approved scientific research. Scientific papers in periodicals reflect the level of development of science in the country. Retrospective and meaningful analysis of scientific papers provides an opportunity not only to acquaint themselves with the achievements of scientific thought in the context of certain subjects and workings of predecessors, but also to determine further niches of development of scientific researches.

The paper presents the results of the analysis of the results of domestic scientific schools on the topics of international tourism. The information base of the research was provided by an array of scientific papers presented on the official website of the Vernadsky National Library of Ukraine in the section "Electronic resources"; subsection "Scientific Periodicals of Ukraine". The array contained 95 positions and covered the period from 2008 to 2017.

The analysis of the content of scientific publications, where the term "international tourism" was used in title identified the domination of research on the issues and prospects for the development of international tourism; factors influencing interbreeding tourism; social and economic significance of international tourism; the context of sustainable development of international tourism and its security against terrorist attacks.

In the search query, which combined the words "international" and "tourism" in various cases, in the e-array of the scientific periodicals of the Vernadsky National Library of Ukraine, on October 24, 2018, more than 100 positions were received. As a result of their analysis, it was discovered that 95 scientific papers relate directly to the problems of international tourism. The simulation of the trend of the number of scientific papers devoted to the study of international tourism, has allowed proving the existence of an upward uniformity of the dynamics with an average annual growth of almost 11 positions. The results of the analysis of the structure of the investigated array of scientific papers in the context of the main sections of the universal decimal classification (UDC) revealed the interdisciplinary nature of the scientific subject of international tourism. The greatest part falls on social sciences.

Ключові слова: міжнародний туризм, наукова стаття, наукове дослідження, бібліографія, наукова періодика України.

Key words: international tourism, scientific paper, scientific research, bibliography, scientific periodical of Ukraine.

Постановка проблеми. Характерною особливістю передових суспільних формацій, які ідентифікуються з інноваційно-креативною спрямованістю економік, визнано пріоритетну увагу до генерування нових знань. Розвиток науки як сфери дослідницької діяльності, яка продукує виробництво суспільно корисних знань, реалізується у формі оприлюднених та апробованих наукових досліджень. Оскільки статті у фахових періодичних виданнях віддзеркалюють результати наукових розвідок в країні, постільки вивчення їх змістовного наповнення, ретроспективи та структурного складу надасть можливість не лише ознайомитися з надбаннями наукової думки в царині певної тематики й можливостями використання напрацювань попередників, але й визначити подальші ніші для фокусування наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі актуальні питання теоретико-прикладного характеру бібліографічного аналізу, бібліометрії та бібліографії розглядали О. Височан, О. Добко, М. Низовий, В. Омельчук Н. Стонська та ін. Статистична бібліографія трактувалася як наукова діяльність, яка спрямована на розкриття кількісної сторони оприлюднених творів з метою поглиблення їхньої якісної характеристики [1, с. 5]. Це зумовило актуалізацію наукових досліджень в частині змісту на напрямів публікацій науково-пошукового характеру. Зокрема, у 2017 році опублікована праця С. Красовського [2], яка присвячена виявленню наукової рефлексії щодо міжнародного туризму за даними масиву українських дисертацій. Дослідження аналогічного інформаційного масиву представлено у праці [3], мета якої полягала в обґрунтуванні актуальності тематики втрат людського капіталу. Значення періодичних видань в інформаційній інфраструктурі науки доводять Л. Костенко, О. Жабін, Є. Копанева, Т.Симоненко [4], акцентуючи на тому, що електронні середовища наукових бібліотек фокусуються в умовах сучасності на конкретних потребах вченого-дослідника.

Останніми десятиліттями у середовищі представників зарубіжної і вітчизняної економічної науки отримали популяризацію праці, які присвячені таким феноменам соціокультурної сфери світового масштабу, як мандрівки, гостинність, рекреація, відпочинок, оздоровлення, дозвілля тощо – фактично питанням, пов'язаним із функціонуванням індустрії туризму. Відсутність досліджень проблематики міжнародної туристичної діяльності за даними інформаційного масиву видань наукової періодики України (на тлі глобального активування туристичних потоків) спонукало нас до здійснення власної наукової розвідки.

Постановка завдання. Мета статті полягає у науковому осмисленні досліджень міжнародного туризму, виявленні типологічних рис їх змістовного наповнення, предметної структури та закономірностей динаміки, виходячи із бібліографії наукових статей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні заклади вищої освіти фокусуються на підготовці фахівців, здатних не тільки засвоювати і використовувати здобуті знання у майбутній практичній діяльності, але й генерувати новаторські ідеї, мислити конструктивно, оперувати методологією наукових досліджень. Під останніми слід розуміти процес застосування наукових методів в аналізуванні явищ/процесів, оцінюванні

закономірності взаємодії між ними, вимірюванні впливу на них поліаспектних чинників задля отримання обґрунтованих, корисних для суспільства ефектів. Результати наукового пізнання відповідним чином документуються й оприлюднюються, формуючи тим самим певний інформаційний ресурс.

До масових носіїв зафіксованої наукової інформації у формі «відкритого контенту» безумовно належать наукові періодичні видання, які акумулюються Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського (НБУВ). Е-ресурс НБУВ «Наукова періодика» представляє собою загальнодержавну інформаційну платформу акумульованих наукових статей, які пройшли наукове редакційне опрацювання, і які передані засновниками журналів і збірників наукових праць цій інституції у формі електронних копій. Репозитарій наукової періодики НБУВ, окрім повних текстів статей, охоплює також загальні відомості про видання; його зміст та редакційну політику. Зараз він містить дані понад 2,6 тис. журналів, близько 36 тис. випусків, майже 940 тис. повних текстів статей.

Проникнення контент-аналізу в кількісний аналіз наукової періодики дозволяє статистично оцінювати розвиток окремих наукових досліджень. Зростанню можливостей застосування методів статистики до оцінювання наукового доробку з певної наукової тематики значно посприяв розвиток індустрії баз даних. Використовуючи різноманітні пошукові запити, можна оперативно формувати масиви е-варіантів наукових статей і таким чином досліджувати наукові ідеї, інтереси, результати та продуктивність діяльності з позиції об'єкта, суб'єкта чи предмета наукового дослідження.

Станом на 24 жовтня 2018 р. нами аналізувались дані електронної бази наукової періодики НБУВ. За пошуковим запитом «міжнародний туризм» (МТ) електронна база видала 20 позицій, які за сутнісним контекстом дослідження міжнародного туризму ми об'єднали у п'ять груп (табл. 1).

Таблиця 1
Систематизація наукових статей е-ресурсу НБУВ, у титулі яких використано словосполучення «міжнародний туризм»

МТ у контексті	Деталізація контексту	Автори, джерело
Проблем та перспектив розвитку	В Україні	А. Грянило, Н. Мацур // Фінансовий простір. – 2013. – № 4.
		Б. Опря // Вісник Кам'янець–Подільського НУ імені Івана Огієнка. Економічні науки. – 2012. – Вип. 6.
		Л. Бондаренко // Ефективна економіка. – 2016. – №11.
	У світі	А. Довгань // Географія та туризм. – 2014. – Вип. 27.
		М. Король, Є. Ісевич // Причорноморські економічні студії. – 2017. – Вип. 18.
	У регіоні	Х. Подвірна, В. Грицевич // Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки. Географічні науки. – 2012. – № 18.
Чинника	Ідентичності	С. Бондарук // Наукові записки [НУ "Острозька академія"]. Сер. : Культурологія. – 2009. – Вип. 4.
	Взаємодії культур	Д. Слізаров // Науковий часопис НПУ імені М. Драгоманова. Сер. 22. – 2012. – Вип. 9.
	Інтеграції	К. Жадько // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2008. – Вип. 35.
	МЕВ	Т. Грачевська, С. Калініна // Грані. – 2015. – № 6.
	Розвитку країн	М. Відякіна // Зб. наук. пр. ЧДТУ. Серія : Економічні науки. – 2015. – Вип. 39(1).
Засобу (напрям) формування і розвитку	Іміджу України	О. Буданова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2013. – Вип. 1.
	Регіону	Р. Лабжання // Вісник Харківського НУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Економічна. – 2011. – № 943.
	Сегменту медпослуг	М. Поворозник // Вісник соціально–економічних досліджень. – 2017. – № 2–3.
	Порозуміння	К. Жадько // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2009. – Вип. 36.
Безпеки	Тероризму	С. Вовк // Журнал європейської економіки. – 2015. – Т. 14, № 1.
		І. Годя // Східноєвропейський історичний вісник. – 2017. – Вип. 5.
Ролі	У світі	Н. Короба // Географія та туризм. – 2010. – Вип. 4.
	У місті	Б. Яценко // Географія та туризм. – 2010. – Вип. 8.
	У модернізації країни	М. Осипчук // Науковий вісник Херсонського ДУ. Сер. : Економічні науки. – 2014. – Вип. 6(1).
	В історії	В. Ганський // Україна–Європа–Світ. Міжнародний зб. наук. пр. Серія: : Історія, міжнародні відносини. – 2017. – Вип. 20.

Побудовано авторами за даними НБУВ

Аналіз змісту виділених наукових публікацій виявив домінування наукових досліджень (шість позицій), котрі присвячені проблемам та перспективам розвитку міжнародного туризму. Ці дослідження провадилися в трьох основних зрізах. Перший – на рівні України. Тут потрапили наукові статті, в яких акцентується на динамічних та структурних змінах міжнародних туристичних потоків (А. Грянило, Н. Мацур); на оцінюванні туристичних ресурсів, які найбільш привабливі для іноземців (Б. Опря); на розробленні

нормативно-правової бази та активної підтримки державними інституціями сфери міжнародного туризму (Л. Бондаренко). Другий – на рівні Карпатського регіону з науковим обґрунтуванням доцільності включення в Стратегію регіонального розвитку заходів, які сприятимуть покращенню привабливості регіону для іноземних туристів, посилюючи тим самим роль індустрії туризму у розвитку депресивних гірських територій Карпат (Х. Подвірна, В. Грицевич). Третій – у світовому масштабі. Науковці зосереджували свої пошуки на виокремленні країн-лідерів за обсягами туристів й надходженнями коштів від міжнародного туризму (А. Довгань); на вивченні просторової нерівномірності розвитку туристичної діяльності й доведенні тенденції активізації міжнародних туристичних потоків, а також обґрунтуванні позитивного впливу цієї активізації на економічні, культурні та політичні процеси у світі (М. Король, Є. Ісевич).

Наступна група за вагомістю наукових досліджень – чинникова. У межах групи цих наукових досліджень міжнародний туризм позиціонується крізь призму чинників мультикультурності, міжетнічної толерантності та національної ідентичності (С. Бондарук); чинника міжнародної та міжлюдської інтеграції у філософському вимірі (К. Жадько); дієвого гуманітарного чинника взаємодії різних культур і народів (Д. Слізаров), чинника зміцнення відносин між Україною та країнами Євросоюзу в умовах суспільних потрясінь (Т. Грачевська); чинника-стимулятора економічного зростання країн, котрі розвиваються (М. Відякіна).

Окрему нішу посідають наукові дослідження, в яких міжнародний туризм аналізується як засіб формування іміджу України у контексті розробленої і впровадженої Національної програми створення та просування за кордоном позитивного образу України (О. Буданова) та як геостратегічний напрям в розвитку Харківської області шляхом активування екологічного, спортивного, пізнавального та ділового видів міжнародного туризму (Р. Лабжання). Заслугує на увагу контекст міжнародного туризму як субстанційної детермінанти міждержавного взаєморозуміння, виходячи з філософського погляду, згідно якого економічне й пізнавально-туристичне являють собою сутнісні протилежності суспільного життя людей, тому формуються креативні суб'єкти створення структур громадянського суспільства, які завжди тягнуть до міжнародної співпраці (К. Жадько). Оригінальним вважаємо наукове дослідження міжнародного туризму у контексті важелю формування глобального сегменту медичних послуг (М. Поворозник).

Також активно піднімаються питання ролі міжнародного туризму у певних соціально-економічних зрушеннях. Зокрема, В. Ганський вивчав роль міжнародного туризму в інституціоналізації міжнародних відносин, звертаючись до історично-ретроспективного методу наукового пізнання; М. Осипчук – роль у модернізації зовнішньоекономічної діяльності України на засадах сталого розвитку; Н. Корона – роль у світовій економіці в умовах уніфікації туристичних продуктів; Б. Яценко – ролі у секторальній структурі бізнес-середовища історичного поселення на прикладі міста Кіото.

Результати опрацювання аналізовано інформаційного масиву виявили, що у вітчизняній науковій періодиці оприлюднювалися також результати досліджень безпекологічного напрямку міжнародного туризму. Зокрема, вивчався вплив тероризму на розвиток міжнародного туризму із виділеннями трьох базових причин (С. Вовк [5, с.38-42]): по-перше, наявності осіб, які перманентно не сприймають розвитку туристичної індустрії; по-друге, негативного/принизливого ставлення туристів до місцевого населення; по-третє, сутички культур, так званого дисонансу «забруднення культури». І. Годя [6] здійснив наукове дослідження чотирьох дуалістичних аспектів взаємних детермінацій тероризму і туризму: 1 – прикладний («зниження привабливості територій для міжнародного туризму, неприйняття місцевими мешканцями напливу туристів» ↔ «підвищена мотивація безпекозабезпечення та протидії ймовірним терористичним актам із метою збереження територій для міжнародного туризму»); 2 – суспільний («соціальна напруга, расова, етнічна та релігійна нетерпимість» ↔ «уможливлення терористичних актів завдяки переміщенню міжнародного туризму через кордон»); 3 – фінансовий («перерозподіл фінансових ресурсів на користь заходів безпеки міжнародного туризму» ↔ «зміцнення місцевих бюджетів за рахунок податкових надходжень від міжнародного туризму на фінансування заходів безпеки»); 4 – ціннісний («міждержавна стратифікація за рівнем розвитку демократії та мультикультуралізму» ↔ «єднання світогляду внаслідок міжнародних подорожей, прийняття інших культур»).

За пошуковим запитом, який поєднував слова «міжнародний» і «туризм» у різних відмінках, у е-масиві наукової періодици НБУВ станом на 24 жовтня 2018 р. нами було отримано понад 100 позицій. У результаті їх опрацювання виявлено, що 95 наукових досліджень стосуються безпосередньо проблематики міжнародного туризму.

Аналізування змісту 95 наукових статей дозволило охарактеризувати структуру досліджень міжнародного туризму, які оприлюднені у періодичних виданнях упродовж 2008-2017 рр. Домінує тематика дослідження проблем, стану та тенденцій розвитку міжнародного туризму (34,7 %). Ці проблеми розглядаються у публікаціях аналітичного характеру із зосередженням аналітики на рівні окремих регіонів, країн, міждержавному та на глобальному рівні.

На другому місці – освітні аспекти розвитку міжнародного туризму (18,9 %). Тут піднімаються питання засад формування готовності майбутніх фахівців міжнародного туризму до міжкультурного спілкування; педагогічних передумов мотивування студентів, активування їх пізнавального інтересу; міжнародного співробітництва у сфері підготовки кадрів, ролі іноземної мови та проектної діяльності в освітньому процесі, соціально-комунікативної функції освіти.

Чинниковий вимір розвитку міжнародного туризму посів третю позицію (10,5 %). Окрім зазначеного вище, у суспільних процесах міжнародний туризм розглядається як чинник підвищення конкурентоспроможності економіки та як чинник зростання зайнятості місцевого населення. У 9 статтях розглядаються чинники впливу на розвиток міжнародного туризму. Серед них виділено: готельне господарство;

демографічні процеси; транспортну інфраструктуру; інституційне середовище; інтеграційні процеси; культурне середовище; екологічне середовище; стан безпеки.

Наступна, п'ята, позиція, відведена проблематиці ролі міжнародного туризму у суспільних процесах (9,5%). Окрім іншої проблематики, у 3,2% наукових статтях досліджуються засади сталого розвитку міжнародного туризму. Йдеться про вплив міжнародного туризму на сталий розвиток національної економіки; про сталий розвиток територіальних суспільних утворень як фундаментальний базис міжнародного туризму; про модернізацію світової індустрії туризму на засадах сталого розвитку. Також виявлено, що понад 2,1% наукових досліджень зосереджуються на теоретичних аспектах розвитку міжнародного туризму, у тім числі – міжнародного ділового туризму.

Результати аналізування структури досліджуваного масиву наукових статей у розрізі основних розділів універсальної десятикової класифікації (УДК) зображено на рис.2. Найбільша частка наукових статей припадає на 3-тій розділ – суспільні науки. Тут домінують коди УКД 338.48 «Туризм. Економіка туризму»; 339 «Торгівля. Міжнародні економічні відносини. Світова економіка»; 378 «Вища освіта. Вища школа. Підготовка наукових кадрів».

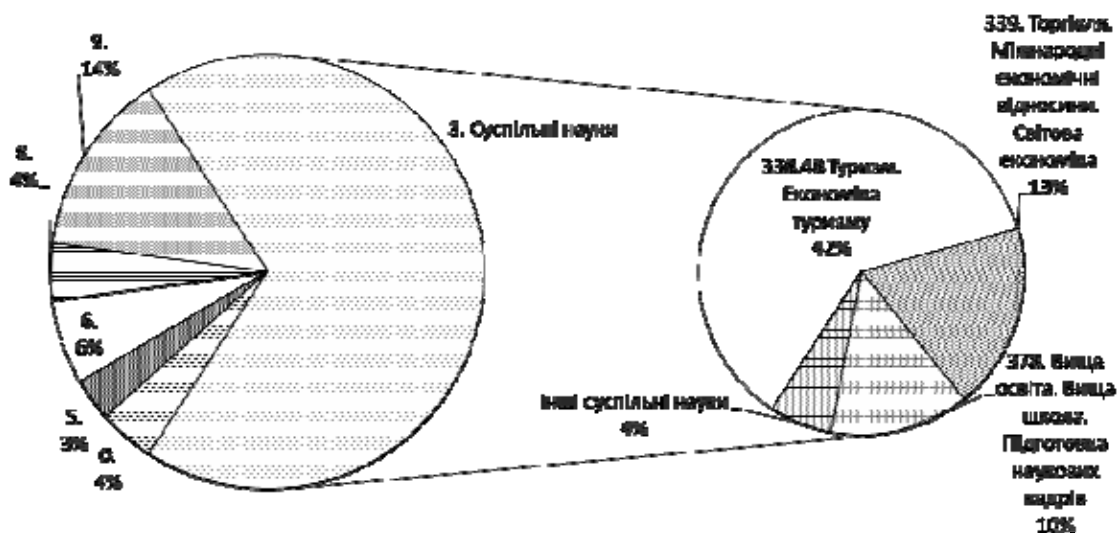

Рис. 2. Структура досліджуваних наукових статей протягом 2008-2017 рр., за основними розділами УДК
Побудовано авторами за даними НБУВ

Нульовий розділ (Загальний відділ) представлений науковими публікаціями із початковим кодом 008 «Цивілізація. Культура. Прогрес». 5-тий розділ (Математика. Природничі науки) охоплює статті наукової періодики, у яких розглядаються питання загрози навколишньому середовищу (код 504) і геодезичної зйомки (код 528). На 6-тий розділ (Прикладні науки. Медицина. Техніка) припадало близько 6% публікацій, у яких піднімалися питання охорони здоров'я та попередження нещасних випадків (код 614), домашніх господарств (код 650), організації комерційних та приватних підприємств (код 658), реклами та рекламування міжнародних подорожей (код 659). Усі наукові статті, що відносяться 8-го розділу розпочинаються із кодового позначення 81 «Лінгвістика. Мовознавство. Мови» і концентруються на компетентностях щодо володіння іноземними мовами практикуючими і потенційними фахівцями сфери міжнародного туризму. Переважаюча частина наукових статей, що віднесені до 9-го розділу (Географія. Біографії. Історія.) зосереджена на питаннях загальної географії, її окремих дисциплінах та теоретичних засадах (код 911) та питаннях історій загалом (код 94). Поглиблений контент-аналіз дозволяє констатувати, що значній кількості опублікованих результатів наукових досліджень притаманний міждисциплінарний характер.

Ретроспективний аналіз виявив, що інформаційна база даних, яка використана нами у даному дослідженні, містить публікації, розпочинаючи з 2008 року. Динаміка кількості наукових статей з тематики міжнародного туризму візуалізована нами на рис. 1.

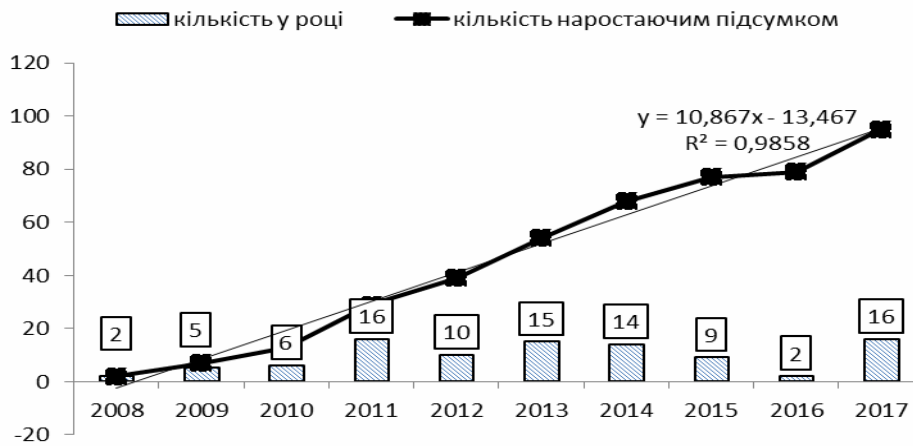

Рис. 1. Динаміка кількості наукових статей електронного ресурсу НБУВ, пов'язаних із дослідженнями міжнародного туризму, протягом 2008-2017 рр.

Побудовано авторами за даними НБУВ

Тенденція наростаючого підсумку кількості наукових досліджень міжнародного туризму апроксимується висхідним трендом із середньорічним річним приростом майже на 11 позицій. Це вказує на те, що науковий інтерес до проблематики міжнародного туризму з плином часу не згасає й вона має перспективи подальшого розгляду. Приміром, огляд авторефератів дисертацій, дав змогу дійти висновку про те, що в Україні за напрямками досліджень, представлених такими галузями наукового знання, як культурологія, теорія та історія культури, філософія культури, відсутні дисертаційні роботи, присвячені аналізу міжнародного туризму [2, с. 212]. Незаповнена дослідницька лакуна роботами представників соціально-гуманітарної науки.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. На підставі дослідження статей у науковій періодиці України виявлено:

- 1) міжнародний туризм науково визнаний важливою сферою діяльності, чинником активізації позитивних суспільних змін;
- 2) наукова тематика міжнародного туризму популяризується вітчизняною наукою;
- 3) проблематика міжнародного туризму знаходить багатовекторне і міждисциплінарне застосування;
- 4) науковий інтерес до міжнародного туризму як об'єкту пізнання характеризується висхідною динамікою й має перспективи подальшого розвитку.

Нові наукові дослідження засад міжнародного туризму мають орієнтуватися на глобальні потреби суспільного розвитку, вимоги часу й можливість комерціалізації їх результатів.

Література.

1. Низовий М. Українська статистика друку: основні етапи становлення та розвитку / М. Низовий. – К. : Кн. палата України, 2002. – 96 с.
2. Красовський С. О. Дослідження міжнародного туризму в дисертаційних роботах українських науковців / С. О. Красовський // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Культурологія. - 2017. - Вип. 25. - С. 208-213.
3. Гальків Л. І. Наукові дослідження з проблем людського капіталу в Україні: обґрунтування актуальності проблематики його втрат / Л. І. Гальків // Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницький: Хмельницький національний ун-т. – 2012. – № 3. т.1, – С. 88-93. (Серія: «Економічні науки»)
4. Наукова періодика України та бібліометричні дослідження : [монографія] / Л. Й. Костенко, О. І. Жабін, С. О. Копанєва, Т. В. Симоненко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2014. – 173 с. ISBN 978-966-02-7199-9
5. Вовк С. Вплив тероризму на міжнародний туризм / С. Вовк // Журнал європейської економіки. – 2015. – Т. 14, № 1. – С. 37-50
6. Годя І. Міжнародний тероризм як фактор негативного впливу на туризм / І. Годя // Східноєвропейський історичний вісник. – 2017. – Вип. 5. – С. 225-233.

References.

1. Nyzovyi, M. (2002) "Ukrainian print statistics: the main stages of formation and development", Kn. palata Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
2. Krasovskiy, S. O. (2017) "Research of international tourism in dissertation works of Ukrainian scientists", *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku. Kulturolohiia*, vol. 25, pp. 208–213.
3. Halkiv, L. I. (2012) "Scientific research on human capital issues in Ukraine: substantiation of the relevance of the problem of the human capital losses", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu, Seriya: «Ekonomichni nauky»*, vol. 3, T.1, pp. 88-93.
4. Kostenko, L. Y., Zhabin, O. I., Kopaniyeva, Ye. O., Symonenko, T. V. (2014) "Scientific periodicals of Ukraine and bibliometric studies: monograph", NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho, , Kyiv, Ukraine.

5. Vovk, S. (2015) "The Impact of Terrorism on International Tourism", *Zhurnal Yevropeiskoi ekonomiky*, T.14, vol. 1, pp. 37-50.
6. Hodia I. (2017) "International terrorism as a factor of negative influence on tourism", *Skhidnoievropeiskyi istorychnyi visnyk*, vol. 5, pp. 225-233.

Стаття надійшла до редакції 01.12.2018 р.